6th International Conference on Pioneer and Innovative Studies

September 16-17, 2026: Konya, Turkey

© 2026 Published by All Sciences Academy

https://as-proceeding.com/index.php/icpis/home

Karayolu Önceliğinde Denizcilik: 1946–1960 Döneminde Türkiye'nin Ulaştırma Politikalarının Ekonomi Politiği

Kenan Akpınar*

[1]*Deniz ve Liman İşletmeciliği Programı, İstanbul Gelişim Meslek Yüksekokulu, İstanbul Gelişim Üniversitesi, Türkiye*

**kakpinar@gelisim.edu.tr*

Özet **–** İkinci Dünya Savaşı sonrasında Türkiye'nin iktisadi kalkınma anlayışında yaşanan dönüşüm, ulaştırma politikalarının yönünü de önemli ölçüde değiştirmiştir. Cumhuriyet'in ilk dönemlerinde demiryolları ağırlıklı olarak şekillenen ulaştırma politikası, özellikle 1946 sonrasında ve 1950'li yıllarda karayolu yatırımlarının belirgin biçimde ön plana çıktığı yeni bir yapıya evrilmiştir. Bu çalışma, 1946–1960 döneminde Türkiye'de karayolu öncelikli ulaştırma politikasının oluşumunu ve söz konusu tercihin denizcilik sektörü üzerindeki etkilerini iktisat tarihi ve ekonomi politik perspektifinden inceler. Araştırmada ulaştırma yatırımlarının sektörler arasındaki dağılımı, liman altyapısındaki gelişmeler, Türk deniz ticaret filosunun kapasitesi, denizyoluyla gerçekleştirilen yük ve yolcu taşımacılığı ile dış ticaret göstergeleri birlikte değerlendirilmektedir. Çalışmanın temel kaynaklarını döneme ait resmî istatistikler, devlet bütçeleri, hükümet programları, ulaştırma politikalarına ilişkin resmî raporlar ve denizcilik verileri oluşturur. Bu çerçevede karayollarına yönelen kamu yatırımları hem teknik ve altyapısal bir tercih hem de Türkiye'nin değişen kalkınma stratejisinin, dış ekonomik ilişkilerinin, uluslararası yardım mekanizmalarının ve üretim-pazar ilişkilerinin bir yansıması olarak ele alınmaktadır. Çalışma, 1946–1960 döneminde karayollarına verilen önceliğin ulaştırma sisteminin diğer bileşenlerini ortadan kaldırmadığı ancak kamu kaynaklarının dağılımı ve sektörel öncelikler bakımından denizyolu taşımacılığının göreli konumunu yeniden şekillendirdiği varsayımından hareket eder. Denizyolu bu dönemde konum kaybetmez, konum değiştirir. Türkiye'nin dış ticaretinde denizyolunun sahip olduğu belirleyici konum ise denizcilik sektörünün ekonomik ve stratejik öneminin devam etmesini sağlamıştır. Bu yönüyle çalışma, Türkiye'nin savaş sonrası ulaştırma politikalarını karayolu-denizyolu ilişkisi üzerinden inceleyerek iktisat tarihi ile denizcilik tarihi literatürü arasında analitik bir bağ kurmayı hedefler.

Anahtar Kelimeler – İktisat Tarihi, Denizcilik, Ulaştırma Politikaları, Karayolu, Deniz Ticareti, Ekonomi Politik.